

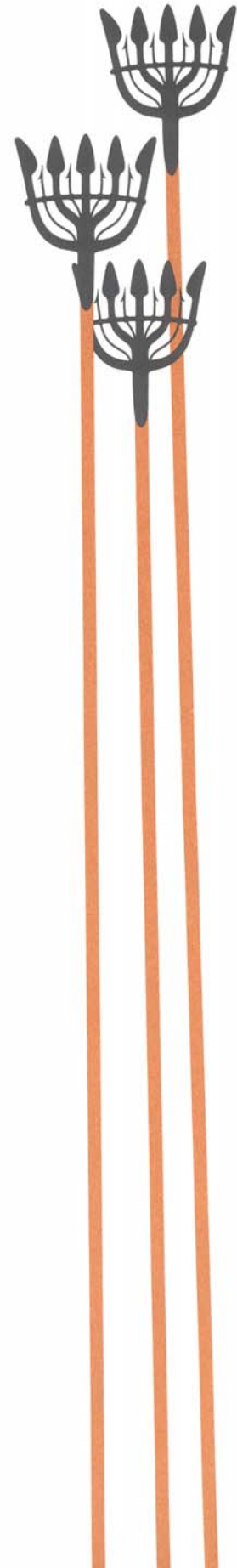
Siretorp 9:77

Mjällby socken, Sölvesborgs kommun

Arkeologisk förundersökning

Blekinge museum rapport 2005:8
Mikael Henriksson

Bakgrund

Under hösten 2004 meddelade de tillträdande fastighetsägarna till Siretorp 9:77 Länsstyrelsen sina planer på att låta uppföra ett fritidshus inom nämnda fastighet. Markstyckets placering, inom den registrerade fornlämningen RAÄ 61 i Mjällby socken och Sölvesborgs kommun, gjorde gällande att arkeologiskt intressanta spår kunde komma att beröras vid ett markingrepp. Av denna anledning beslutade Länsstyrelsen att den planerade exploateringen skulle föregås av en arkeologisk förundersökning inom fastigheten (Lst Dnr: 431-296-05). Det arkeologiska fältarbetet genomfördes av Blekinge museum 2005-03-29, och förundersökningen bekostades i sin helhet av fastighetsägarna.

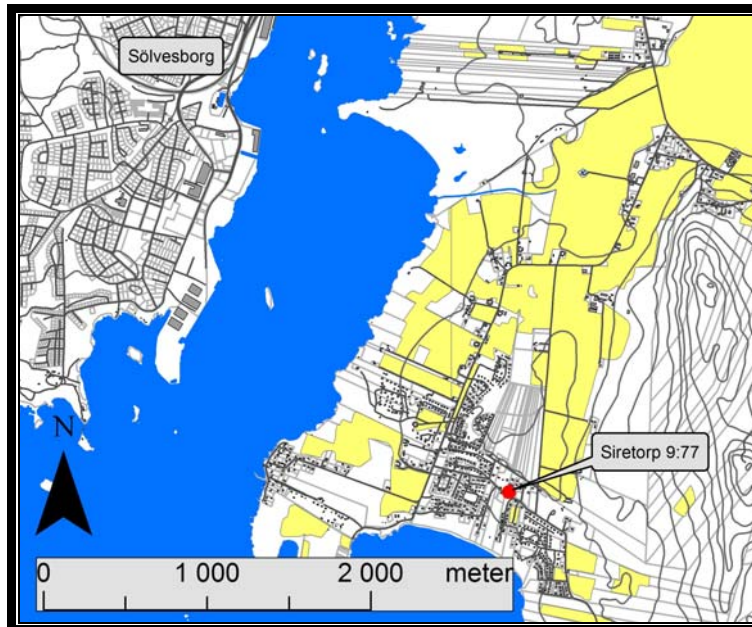

Fig.1 Fastigheten Siretorp 9:77 i förhållande till Sölvesborgs tätort.

Topografi och kulturhistoria

Det planerade exploateringsområdet ligger vid Sandviken, två till tre kilometer sydost om centrala Sölvesborg, på den östra sidan av Sölvesborgsviken (se fig. 1). Området domineras huvudsakligen av en kustnära, lätt kuperad terräng med stundtals omfattande inslag av flygsandsfält. Den s.k. Litorinastrandvallen, höjdmässigt belägen mellan ca 5-10 m.ö.h., utgör ett markant inslag i den lokala topografin, och det är inte minst i anslutning till denna naturformation som omfattande, förhistoriska lämningar kunnat konstateras genom åren.

Siretorpsområdet utgör en stratigrafiskt mycket komplex fornlämningsmiljö, tydligt påverkad av både vind och vatten under postglacial tid (se ex. Berglund & Welinder 1972). Längs den cirka sex kilometer långa kuststräckan från Sölvesborgsvikens inre del, i sydostlig riktning, ända ner till Sillnäs udde har spåren av forntida, mänskliga aktiviteter gång på gång kommit i dagen. Det tveklöst största arkeologiska materialet från området kring Sandviken har insamlats inom fornlämningen RAÄ 61 (se Bagge & Kjellmark, 1939), inom vilken fastigheten Siretorp9:77 även är belägen (se bilaga 1).

Markområdet vid Sandviken har under historisk tid utgjort utägor för Siretorps by. Framför allt 1900-talets andra hälft har sett ett successivt ökat markutnyttjande för främst fritidsbebyggelse, vilket de senaste årtiondena resulterat i återkommande antikvariska kontroller och ett flertal mindre utgrävningar i fornlämningsmiljön (se översikt i Henriksson 2004).

Fig.2 Översiktsbild Siretorp 9:77 mot NV.

Utredningens genomförande

Den aktuella exploateringen omfattade en husgrund i vinkel om sammanlagt ca 110 m². Avsikten var att placera huset på en mindre sanddyn inom fastigheten, 6-7 m.ö.h. (se fig.2), och den kuperade terrängen innebar att en viss markutjämning bedömdes

ofrånkomlig. Vidare krävdes att ett stort antal tallar avverkades samt att stubbarna efter dessa grävdes upp och avlägsnades.

Den arkeologiska förundersökningens fältarbetsfas utgjordes i praktiken av en antikvarisk kontroll inom fastigheten. Kontrollen omfattade såväl grävda schakt som gropar efter de bortdragna tallstubbarna. Dokumentation skedde genom fotografering med digitalkamera.

Fig. 3 Stubbdraging inom Siretorp 9:77

Resultat och diskussion

Sammanlagt avlägsnades omkring 30 tallstubbar från fastigheten med hjälp av grävmaskin (se fig. 3). Inte i någon av dessa, omkring halvmeterdjupa gropar påträffades vare sig spår av anläggningar, lager eller arkeologiska artefakter.

Med avsikt att få en representativ bild av lagerföljden togs ett 3x2 meter stort provschakt upp inom fastighetens nordöstra del (se bilaga 1). Detta grävdes till ca 1,3 meters djup och en sektion framrensades sedan i schaktets norra del (se fig.4). Stratigrafin bestod överst av ett 0,5 till 0,6 m tjockt lager av förna följt av flygsand. Härefter vidtog ett 0,25 m tjockt skikt gulbrun till rostfärgad finsand. De nedre 5 – 10 centimetrarna av detta lager övergick successivt i en ljusgrå ton, innehållandes sporadiska inslag av träkol.

Parallellt med fastighetens norra gräns grävdes ett ledningsschakt till ett maximalt djup om 1,3 m. Här gjordes dock inga observationer, som kom att förändra den allmänna lagerbilden inom fastigheten.

Fig.4 Bild av framrensad lagerföljd i provschaktets norra sektion.

Slutsatsen det gick att dra utifrån den genomförda dokumentationen var att det svagt sotiga lagret markerar utkanten av boplatsen RAÄ 61. Den enda påträffade fyndet utgjordes av en grovmagrat, allmänt förhistoriskt keramikfragment. Det gick dock inte att med säkerhet knyta detta till utkanten av kulturlagret. Den utjämnade exploateringsytans maximala schaktningsdjup uppgick till ca 0,5 m och det bedöms utifrån förundersökningens resultat vara mycket osannolikt att markingreppet skulle påverka några antikvariskt känsliga lämningar inom fastighetens gränser.

Referenser

Skriftliga källor

Bagge, A. & Kjellmark, K., 1939. *Stenåldersboplatserna vid Siretorp i Blekinge*. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. Stockholm, 1940.

Berglund, B.E. & Welinder, S., 1972. Stratigrafin vid Siretorp. *Fornvännen* 67:2, s 73-93.

Otryckta källor

Henriksson, M., 2004. *Siretorpsunderområdet, Mjällby socken, Sölvesborgs kommun. Arkeologisk översiktsstudie* Blekinge museum, rapport 2004:7

Figurförteckning

- Fig.1 Fastighetens placering i förhållande till Sölvesborgs tätort.
Fig.2 Översiktspild Siretorp 9:77 mot NV.
Fig. 3 Stubbdragning inom Siretorp 9:77
Fig.4 Bild av framrensad lagerföljd i provschaktets norra sektion.

Bilagor

Bilaga 1 - Fastighetens placering inom fornlämningen RAÄ 61 med schakt markerade.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr och datum för beslutet: 431-296-05, 2005-03-16
Blekinge museum dnr: 140-0377-05
Undersökningstid: 2005-03-29
Personal: Mikael Henriksson
Läge: Fastighetskartan, blad 3E 2f
Koordinatsystem: Plan 2,5 gon W Blekinge 10.
Koordinater för undersökningsytans sydvästra hörn: x:6211079 y:1425335
Dokumentation: Mätdata och digitala fotografier förvaras i Blekinge museum.
Fynd: Inga fynd tillvaratagna
Kartanvändning: ©LMV, Gävle, 2005 resp. ©LMV 2005. Ur Historiska Kartor™

Bilaga 1 - Siretorp 9:77 inom fornlämning RAÄ 61, Mjälby socken.

